

A LABDARÚGÓ JÁTÉKVEZETŐK TELJESÍTMÉNYÉT ÉS MOTIVÁCIÓJÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA EGY KUTATÁS TÜKRÉBEN.

EXAMINING THE FACTORS INFLUENCING THE PERFORMANCE AND MOTIVATION OF FOOTBALL REFEREES IN THE LIGHT OF A RESEARCH STUDY

Somogyi-Kiss Petra ^{1*}, Dr. Bácsné dr. Bába Éva ²

¹ Sportgazdasági és -Menedzsment Intézet, Gazdaságtudományi Kar, Debreceni Egyetem, Magyarország,
<https://orcid.org/0009-0003-1406-1357>

² Sportgazdasági és -Menedzsment Intézet, Gazdaságtudományi Kar, Debreceni Egyetem, Magyarország,
<https://orcid.org/0000-0003-1409-4872>

<https://doi.org/10.47833/2025.2.ART.011>

Kulcsszavak:

játékvezető
motiváció
labdarúgás

Keywords:

referee
motivation
soccer

Cikktörténet:

Beérkezett 2025. szeptember 11
Átdolgozva 2025. október 13
Elfogadva 2025. október 18

Összefoglalás

Jelen kutatásban a labdarúgó játékvezetők emberi és szakmai oldalát vizsgáltuk, különös tekintettel a motivációs tényezőkre és a szükséges személyiségjegyekre. Öt különböző kategóriában tevékenykedő játékvezetővel készült szakmai interjú alapján kívántuk feltérképezni motivációjukat. Az elemzés kiterjedt az anyagi juttatások változására, valamint az aktív játékvezetők számának alakulására is. Kutatási eredményeink alapján a magasabb osztályú játékvezetők motivációját főként a mérkőzések élménye adja, míg az alacsonyabb szintűek célja elsősorban a feljebb jutás lehetősége. További fontos megállapítás, hogy a jövedelmek növekedése nem áll arányban a játékvezetői utánpótlással, valamint a mentális felkészítés fejlesztése jelenleg nem kap elég figyelmet a Magyar Labdarúgó Szövetség Játékvezetői Bizottsága részéről.

Abstract

In present research, we explored the human and professional characteristics of football referees, focusing on motivational factors and key personality traits necessary for success in this role. We conducted interviews with referees from five different categories to understand what drives them in their careers. Additionally, we analyzed the relationship between financial compensation and the number of active referees. Our findings suggest that referees in higher leagues are primarily motivated by the enjoyment of officiating matches, while those in lower tiers are driven by the opportunity to advance to higher levels. Another important conclusion is that increasing income does not significantly influence the number of active referees. Furthermore, the Referee Committee places little emphasis on mental preparation and development.

* Kapcsolattartó szerző.
E-mail cím: somogyi.kiss.petra@econ.unideb.hu

1. Bevezetés

A kutatás célja a magyarországi labdarúgó játékvezetők motivációinak, személyiségjegyeinek, mentális és fizikai felkészültségének, valamint karrierútjuk sajátosságainak feltárása.

A labdarúgás az egyik legnépszerűbb és legnézettebb sportág a világon, ahol a játékvezetők kulcsfontosságú szerepet töltenek be a mérkőzések szabályoknak megfelelő lefolytatásának biztosításában. Mégis, a játékvezetői teljesítmény és annak befolyásoló tényezői gyakran háttérbe szorulnak a játékosok és a csapatok elemzéséhez képest. Igaz, hogy a labdarúgással kapcsolatban a szakirodalmak széles skálája ismert, ami a labdarúgók sportteljesítményének javításával, a sportsérülések megelőzésével és gyógyításával, a szurkolói magatartásformákkal, a sportrendezvények azdasági hatásaival, vagy a fenntarthatósági megoldásokkal foglalkozik, azonban a játékvezetőkre kevésbé fókuszálnak a kutatások.

E tekintetben az utóbbi két évtizedben született publikációk főként a játékvezetők mérkőzés kimenetelét befolyásoló hatására összpontosítottak. Megállapították, hogy a játékvezetők döntéshozatali pontossága, gyorsasága, futóteljesítménye és stressztűrő képessége [1] [2] jelentős mértékben befolyásolhatja a mérkőzések kimenetelét. [3] [4]

A játékvezetők objektív ítélőképességére komoly nyomást fejthetnek ki a szurkolók, a média maguk a csapatok, az edzők, a játékosok is. [5] [6] Míg a 2000-es évek elején a játékvezetői döntések pontosabbá tételéhez a kognitív pszichológia, a sportpszichológia, vagy a sportmenedzsment eszköztárát és a döntéseméleti mechanizmusok mélyebb megértését, javasolták, [7] addig mára az informatikai, és MI alapú megoldások alkalmazása került előtérbe. Az elmúlt időkből a VAR (videóbíró) és egyéb digitális technológiák bevezetése a játékvezetést is megújította. Ezek a fejlesztések nem csupán a döntések pontosságát növelhetik, de új kutatási irányokat is nyithatnak a sportanalitika területén, hozzájárulhatnak a rendszerek hatékonyságának értékeléséhez és fejlesztéséhez. [8] [9]

Megjelentek olyan kutatások is, amelyek a labdarúgás globalizálódásával és a játék felgyorsulásával dinamikusabbá válásával, a játékvezetők komplexebbé váló szerepét helyezik a fókuszba. A játékvezetők szakmai, fizikai és mentális felkészültségéről, illetve ezek fejlesztéséről is születtek tudományos elemzések.

A játékvezetőkkel kapcsolatos különböző kutatások nemcsak a labdarúgás szakmai fejlődéséhez járulhatnak hozzá, hanem interdiszciplinaritásuknál fogva hozzáköthetők a sportpszichológia, a technológia, a sportmenedzsment és a társadalomtudományok területeihez is, így ezek fejlődését is generálhatják. Ugyanakkor a tudományos kutatások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a játékvezetői teljesítményt érintő legfontosabb kérdéseket beazonosítsuk, és a jövőbeli kutatások számára új irányokat jelöljünk ki.

A játékvezetőkkel kapcsolatos tudományos vizsgálatok az utóbbi évtizedekben nagymértékű fejlődésen mentek keresztül, leginkább a döntéshozatal, a fizikai és pszichés terhelés, továbbá a technológiai fejlesztések hatásának kutatása terén. Az alábbiakban tematikus felosztásban ismertetjük a főbb kutatási irányokat, azok céljait és legfontosabb szakirodalmi hivatkozásait.

1. táblázat: Labdarúgó játékvezetőkkel kapcsolatos kutatások.

Kutatási területek	Főbb kutatási célok	Szakirodalmak
Játékvezetők döntéshozatala	A döntések pontossága, a kognitív terhelés hatása és a stressz befolyásoló szerepe.	[10] [7] [4]
Játékvezetők fizikai és mentális képességei és terhelése	A játékvezetők futóteljesítménye, fiziológiai terhelése, valamint a mentális kimerülés döntéshozatalra gyakorolt hatása.	[1] [2] [11] [12] [13] [14] [15]
Videóbíró (VAR) megjelenése és hatása a játékvezetésre	A VAR bevezetésének hatása a döntések pontosságára és a játék dinamikájára, élvezhetőségére.	[8] [16] [17]
Szurkolói és társadalmi nyomás hatása	A szurkolói nyomás objektív ítélőképességre gyakorolt hatása.	[4] [5]
Nemek közötti különbségek a játékvezetésben	Férfi és női játékvezetők ítélkezési eltérései, elfogadottságuk a csapatok és szurkolók körében.	[18] [19]
Játékvezetői ítéletek és szabályértelmezés változásainak alakulása	Trendek a játékvezetésben. Szabályváltozások hatása a mérkőzésekre.	[20] [21]
Játékvezetők pszichológiai jellemzőinek alakulása	Stressztűrő képesség, konfliktuskezelési stratégiák, döntéshozatali gyorsaság.	[3] [22]
Kommunikációs stratégiák és vezetési stílus	A játékvezetők kommunikációs stratégiái játékosokkal és edzőkkel, vezetői szerepük a mérkőzés irányításában.	[23] [24]
Karrierfejlődés és tapasztalat	A sikeres karrierhez vezető tényezők azonosítása.	[25] [26]
Játékvezetői hibák és azok következményei	A játékvezetői hibák pszichológiai és sporteredménybeli következményei, ezek kezelésének lehetőségei.	[27] [28]
Technológia és mesterséges intelligencia szerepe a játékvezetésben	Az AI-alapú rendszerek alkalmazásának lehetőségei.	[29] [30]
Játékvezetők bántalmazásával kapcsolatos kutatások	A játékvezetők elleni verbális és fizikai agresszió előfordulása, megelőzési stratégiák és védelem.	[6] [31]
Női játékvezetők a „masculin” sportban	A női játékvezetőkkel szembeni előítéletek, Női játékvezetők megítélése.	[32] [33] [34] [35] [36] [37]

Mivel jelen tanulmányban a játékvezetők motivációs tényezőire és a játékvezetéshez szükséges személyiségjegyekre koncentrálok, a játékvezetők mentális tényezőit feltérképező kutatásokra térek ki bővebben.

2. A játékvezetők személyiségének vizsgálata

A játékvezetők személyisége és pszichológia jellemzői közvetlen hatással vannak a mérkőzések eredményének alakulására, döntéseik erősen kihatnak a játékosok magatartására és a mérkőzések dinamikájának alakulására. [38]

A játékvezetői feladatkör magas mentális igénybevétellel párosul. A mérkőzések és a felkészülés során a nagy fizikai sérülésveszély mellett, extrém mentális terhelésnek vannak kitéve. [39] A középpontban nem a fizikai, hanem a mentális egészség áll, mivel ez összefüggésbe hozható a kitartással, és a nyomáskezelés képességével. [40] A mentális egészség a játékvezetők teljesítményét egyértelműen meghatározhatja. [3]

A fizikai sérülések mellett a pályaelhagyás leggyakoribb okaiként a munka és a magánélet összeegyeztethetlenségét, az előrelépés hiányát, valamint erőszakos incidensek jelenlétét adták meg a játékvezetők [3], ami szintén a mentális egészség szerepét hangsúlyozza.

A sikeres játékvezetői működéshez elengedhetetlen a megfelelő kommunikáció. Egyértelmű, hogy a labdarúgó játékvezetőnek kommunikációjában magabiztosságot kell sugároznia ahhoz, hogy a játékszabályok alkalmazása során meg tudja teremteni a hitelességét. A játékvezetőknek egyensúlyt kell teremteniük a gyengédség és az arrogancia között. Arról is beszámoltak, hogy a játékvezetők gyakran felsőbbrendűnek, magabiztosnak, tájékozottnak, határozottnak és becsületesnek értékelik önmagukat. [41]

A közelmúltban publikált tanulmányok kimutatták, hogy az elit játékvezetők egyre nagyobb pszichológiai nyomásnak vannak kitéve a követelmények miatt. [42] Az elit játékvezetők belső mentális megküzdési stratégiákra támaszkodnak, hogy a stresszhelyzeteket kezelni, koncentrációjukat fenntartani, és a külső befolyásoló tényezők hatását csökkenteni tudják. [43] A játékvezetők képzésének javítása érdekében [44] pszichológiai fejlesztést javasolnak, mert ez a játékvezetőknek a nyomással való megbirkózásban és a hazai pálya előnyének csökkentésében is fontos szerepet játszhat.

Összegezve, fontos a játékvezetői teljesítményt érintő mentális faktorok beazonosítása, mert ezek szerepet játszhatalnak a teljesítmény javításában és a kiégés csökkentésében, valamint meghatározhatják azokat a speciális személyiségtényezőket, amelyek megkülönböztetik az elit játékvezetőket az alacsonyabb szinten működőktől.

2. Vizsgálat módszerei és anyaga

A vizsgálat során kvalitatív módszereket alkalmaztunk, amit dokumentumelemzéssel egészítettünk ki, hogy átfogó képet kaphassunk a játékvezetők helyzetéről.

A primer adatgyűjtés módszere a félig strukturált szakértői interjú volt. Az interjúvázlat készítése során figyelembe vettük a szakirodalomban megjelent főbb témaköröket: motiváció, személyiségjegyek, fizikai és mentális felkészülés, illetve a karrierépítés.

A szekunder kutatás során áttekintettük a téma területtel kapcsolatos legfontosabb releváns hazai és nemzetközi kutatásokat, illetve dokumentum elemzést alkalmaztunk, amely folyamán a Magyar Labdarúgó Szövetség által kibocsátott díjfizetési rendbe foglalt információkat és nyilvános statisztikai adatokat használtuk. Ezek a dokumentumok minden érdeklődő számára hozzáférhetőek. A dokumentumelemzés célja a díjazás növekedésének, az aktív játékvezetői állomány alakulásának és a két tényező közötti összefüggések feltárásának bemutatása volt 2011 és 2023 közötti időszakban. Az adatokat leíró statisztikai módszerekkel elemeztük, és grafikus ábrákkal szemléltettük.

Szakértői interjút a Magyar Labdarúgó Szövetség játékvezetői közül öt fővel készítettem. A megkérdezett résztvevők közül egy fő vármegyei kerettagságú, három országos kerettagságú (NBI, NBII, NBIII), és egy résztvevő főállású hivatásos játékvezető volt. [45] A vizsgálat anonim volt a résztvevők védelme érdekében. A vizsgált személyek életkora 30-45 év között van, átlagéletkoruk 35,6 év, mindannyian férfiak.

A kutatás célja feltáró jellegű volt, nem a teljes játékvezetői populáció reprezentatív bemutatására törekedtünk. Az öt, különböző szinten tevékenykedő játékvezető bevonása lehetővé tette, hogy

különböző nézőpontokat tárjunk fel, és mélyebb megértést kapjunk a motivációs tényezők és a felkészülés sajátosságairól.

Az interjúkérdések főbb témakörei:

- Mi motiválta Önt a játékvezetői pálya választására?
- Mi tartja fenn a motivációját hosszú távon?
- Milyen személyiségjegyeket tart elengedhetetlennek a játékvezetéshez?
- Hogyan készül fel fizikailag és mentálisan a mérkőzésekre?
- Hogyan értékeli az anyagi juttatások szerepét?

A dokumentumelemzéshez a Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) Játékvezetői Bizottságának (JB) nyilvános statisztikai adatait használtuk fel. A bizottság a magyar labdarúgás játékvezetői felügyeletéért és vezetéséért felelős igazgató testület. Egy speciális bizottság a Magyar Labdarúgó Szövetség keretein belül, amely a magyar játékvezetők tovább fejlesztésére és képzésére összpontosít. A bizottság központi feladata mérkőzések lebonyolításához szükséges játékvezetők, játékvezető asszisztensek és további hivatalos személyek kijelölése. A játékvezetői bizottság választja ki és helyezi magasabb keretbe a játékvezetőket teljesítményük, képességeik és potenciáljuk alapján. A játékvezetőket gyakorlati felmérések, alkalmassági tesztek és elméleti vizsgák kombinációjával értékelik. A bizottság meghatározó szerepet tölt be a magyarországi játékvezetői színvonal növelésében.

3. Vizsgálat eredményei

Az interjúk elemzése során több kulcsfontosságú téma megjelent, amelyek a játékvezetők motivációját, fizikai és mentális felkészültségét, karrier iránti törekvését, valamint magával a játékvezetéssel, mint hivatással kapcsolatos kihívásokat érintették.

2. táblázat: Pályára lépés motivációs tényezői

FIFA Játékvezető	<i>„Kíváncsi voltam milyen a játékvezetés, előtte is labdarúgóként tevékenykedtem.”</i>
NB I Játékvezető	<i>„Mindig is fontos volt számomra a labdarúgás, korábban fociztam, de szerettem volna magam játékvezetőként kipróbálni.”</i>
NB II Játékvezető	<i>„Utánpótlás labdarúgó edzőként dolgoztam és mindig is érdekelt a labdarúgás szabályai, így egyértelmű volt számomra, hogy szeretném kipróbálni a játékvezetést.”</i>
NB III Játékvezető	<i>„A családom inspirált. Évek óta családi hagyomány a játékvezetés, a családban több kiemelkedő játékvezető is tevékenykedik.”</i>
Vármegye Játékvezető	<i>„Mivel nincs tehetségem a labdarúgáshoz, de nagyon szeretem ezt a sportágat szerettem volna részese lenni. Így egy ismerős által lettem játékvezető.”</i>

A 2. táblázaton látható, hogy megkérdezetteknél mindenki más okból kezdte el a játékvezetést, mindazonáltal a mindegyikjük elsődleges motivációs faktorként a labdarúgás iránti szenvedélyét nevezte meg. A sport iránti szeretetük készteti őket arra, hogy részesei legyenek a labdarúgásnak játékvezetőként, ezzel is hozzájárulva a magyar labdarúgáshoz. Többükönél megjelent, hogy a játékvezetés lehetőséget nyújt számukra, hogy a sportág aktív részesei maradhassanak és a személyes fejlődésük során új kihívást találjanak.

3. táblázat: Pályán maradási motiváció

FIFA Játékvezető	„Jelenleg a társaság a legfontosabb motivációs eszköz a játékvezetésben és emellett fontos az anyagi juttatás is.”
NB I Játékvezető	„Az életem meghatározó része a labdarúgás, szeretem a társaságot.”
NB II Játékvezető	„Személyiségfejlesztés, példamutatás a kislányomnak, karrierépítés. Szeretnék jól teljesíteni.”
NB III Játékvezető	„Sikeres, elismert játékvezető szeretnék lenni és ezzel bizonyítani saját magamnak és a családomnak.”
Vármegye Játékvezető	„Önmegvalósítás és a szabadidő hasznos eltöltése. Szeretnék hasznos része lenni a játékvezetői társadalomnak.”

A 3. táblázat alapján elmondható, hogy az interjú alanyai igen motiváltnak mondhatók, mivel a FIFA és az NBI-es kerettagságú játékvezetőn kívül, akik már a legmagasabb szinten tevékenykednek, mindenki megfogalmazta, hogy szeretne minél magasabb osztályokban tevékenykedni. Ugyanakkor mindannyian kifejezték, hogy jelenlegi kerettagságukkal összességében elégedettek, és úgy érzik, hogy a Játékvezetői Bizottság objektív módon méri fel teljesítményüket. Érdekes eredményként jelent meg, hogy a magasabb osztályban tevékenykedő játékvezetők motivációs forrásként egyre inkább az emberi kapcsolatokat, a közösségi élményt emelték ki a karrierépítéssel szemben. Ez az eredmény rávilágít arra, hogy a játékvezetői tevékenység előrehaladtával a társas kapcsolatok és a szakmai közösséghez való tartozás érzése válik meghatározóvá a belső motiváció fenntartásában.

1. ábra: Pályára lépési és maradási motivációs indikátorok

Az 1. ábrán az interjúalanyok válaszai alapján bemutatásra kerül szófelhő segítségével, hogy mely szavak és kifejezések jelennek meg leggyakrabban a pályára lépési, illetve a sportban maradási motivációs tényezőként. Az adatokból jól látható, hogy a család, a társas kapcsolatok, valamint az anyagi motivációk kiemelkedő szerepet töltenek be a megkérdezettek döntéseiben.

4. táblázat: Mérkőzés számok

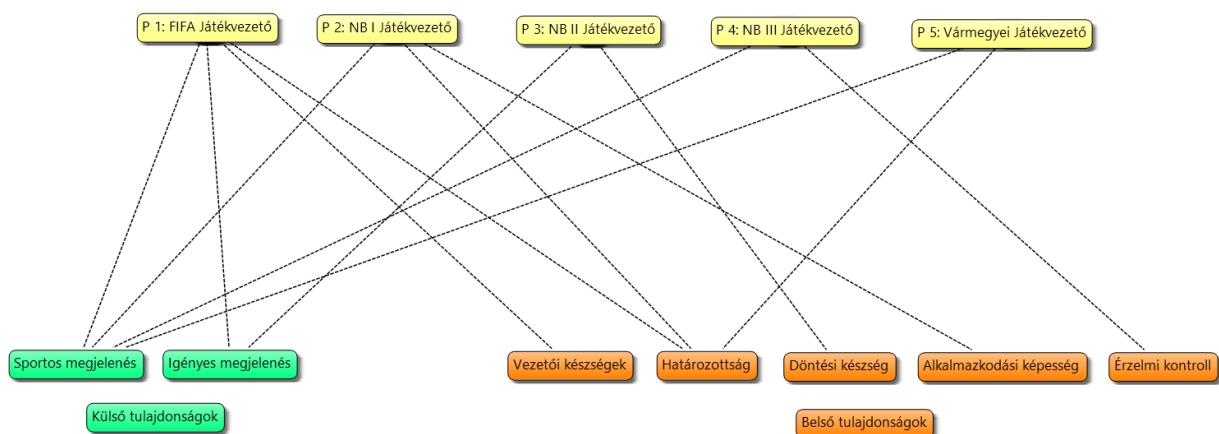
FIFA Játékvezető	<i>Átlagosan évi 30-35 mérkőzés</i>
NB I Játékvezető	<i>Átlagosan évi 20-30 mérkőzés</i>
NB II Játékvezető	<i>Átlagosan évi 60-70 mérkőzés</i>
NB III Játékvezető	<i>Átlagosan évi 40-45 mérkőzés.</i>
Vármegye Játékvezető	<i>Átlagosan évi 100-120 mérkőzés.</i>

A 4. táblázaton a mérkőzés számok tekintetében nagy különbség figyelhető meg. Minél alacsonyabb osztályban tevékenykedik valaki, annál több találkozón vesz részt. A vármegyei játékvezetőnél nincs különválasztva játékvezetői és játékvezetői asszisztens keret, így mindkét poszton helytáll. Magasabb osztályokban hétvégenként átlagosan egy mérkőzésen vesznek részt, míg a vármegyeiek mindkét hétvégi napon tevékenykednek, gyakran még hétköznapi napokon is, illetve ezeken a napokon, a felnőtt mérkőzések előtt megrendezésre kerülő ifjúsági mérkőzéseken is ők működnek közre.

5. táblázat: Fontos külső és belső tulajdonságok

	Külső tulajdonságok	Belső tulajdonságok
FIFA Játékvezető	Sportos ápoltság megjelenés	Határozottság, Vezető személyiség
NB I Játékvezető	Sportos megjelenés	Alkalmazkodás, Határozottság
NB II Játékvezető	Igényes megjelenés	Határozottság, Jó döntési készség
NB III Játékvezető	Sportos alkat, Erős testfelépítés	Érzelmi kontroll, Magabiztosság
Vármegyei Játékvezető	Sportos alkat, Izmos szálkás test	Magabiztosság, Határozottság

Az 5. táblázatba látható, hogy a külső és a belső tulajdonságok meghatározására vonatkozó kérdésre az a válasz érkezett, hogy a sportos, atlétikus alkat mindenki számára fontos külső tulajdonság, ami nem meglepő, hisz ez elvárás is a bizottság részéről. Belső tulajdonságoknál is fellelhető közös álláspont, ugyanis a határozottságot és a magabiztosságot mindenki kiemelte. A futballmérkőzések gyors iramúak és hevesek lehetnek, ezért a játékvezetőknek a játék során végig kell tartaniuk a fókuszot és a koncentrációt, olyan váratlan helyzeteket, vagy szabályértelmezéseket kerülhetnek elő, amelyek gyors alkalmazkodást igényelnek a játékvezetőktől. Bízniuk kell képességeikben, és határozottnak kell lenniük. Elemezniük kell teljesítményüket, meg kell határozniuk a fejlesztésre szoruló területeket, és visszajelzést kell kérniük az ellenőroktől.

2. ábra: Külső és belső tulajdonságok összefüggései

A 2. ábrán az interjú alanyok válaszát összefüggéseiben is vizsgáltuk. Ezek alapján a külső és belső meghatározó tulajdonságok összefüggéseit vetettük össze amelyeket szakmai tapasztalatuk alapján fogalmaztak meg. Az ábra jól mutatja, hogy a játékvezetői szintek előrehaladtával egyre több és összetettebb tulajdonságra van szükség. Az alsóbb szinteken inkább az alkalmazkodás és az érzelmi kontroll számít, míg a magasabb osztályokban a vezetői és döntési készségek kerülnek előtérbe. A legmagasabb, FIFA-szinten már a magabiztos, sportos megjelenés és a professzionális fellépés is alapelvárás. Külső tulajdonságok közül a sportos megjelenés volt ami több csoport számára is fontos szempontnak mondható. Ez elvárás a játékvezetői bizottság részéről míg belső tulajdonságok közül pedig a határozottság volt a mérvadó a megkérdezettek között. Fontos egy mérkőzésen a határozott fellépés a szabályok betartása és betartatása érdekében. Elmondható, hogy a sikeres játékvezető belső és külső tulajdonságainak egyensúlyával tud igazán kiemelkedni.

6. táblázat: Speciális fizikai fejlesztés

FIFA Játékvezető	<i>edzések heti 5x, rehabilitációs edzés, erőnléti edzés, masszőr, oxigén sátor, jégszauna, szauna</i>
NB I Játékvezető	<i>masszázs, erőnléti edzés, gyógytorna, jégszauna, szauna</i>
NB II Játékvezető	<i>speciális nyújtó gyakorlatok</i>
NB III Játékvezető	<i>erőnléti edzővel fejleszti a mozgás koordinációját</i>
Vármegyei Játékvezető	<i>masszőr havonta</i>

A 6. táblázat jól ábrázolja, hogy a magasabb szintű kerettagok esetében a fizikai teljesítményre fordított energia és idő lényegesen magasabb. Az edzésmódszerek egyénre szabottan kerülnek kialakításra, figyelembe véve az eltérő testfelépítést, terhelhetőséget és fejlődési célokat. A válaszok alapján világosan körvonalazódott, hogy a magasabb szintű tevékenység professzionálisabb felkészülést kíván, amely nemcsak mennyiségében, hanem minőségében is eltér az alacsonyabb szintektől. A vizsgálat során látható, hogy a minél magasabb szinten tevékenykedik a játékvezető, annál több speciális fejlesztő és rehabilitációs tevékenységet folytat. Az erőnléti edző és a masszőr szinte mindenkinél megjelenik, mint szakember. Azonban minél magasabb szinten működik valaki, annál több figyelmet fordít a tudatosságra és profi szakemberekkel kívánja elérni a maximális

teljesítményt. Ezeknek a szolgáltatásoknak a térítése meglehetősen magas, így csak a magasabb szinten foglalkoztatottak, akik magasabb játékvezetői jövedelemmel rendelkeznek, fordítanak erre nagyobb figyelmet.

7. táblázat: Mentális fejlesztés

FIFA Játékvezető	<i>„Sportpszichológus segítségével fejlesztem magam.”</i>
NB I Játékvezető	<i>„Sportpszichológussal autogén tréningeket végzünk.”</i>
NB II Játékvezető	<i>„Igyekszem minél több mérkőzést vezetni.”</i>
NB III Játékvezető	<i>„Relaxálok a mérkőzések előtt és után.”</i>
Vármegye Játékvezető	<i>„Nem fejlesztem.”</i>

A 7. táblázatban szereplő válaszok alapján a mentális felkészülés tekintetében, a higgadtság és a stressztűrő képesség mindenkinél fellelhető. Nem mindenki nyugodt jellem, így ezt tanulni és fejlesztenie kell folyamatosan. Erre nincs konkrét kidolgozott módszer, amit a bizottság a játékvezetők részére biztosít. A fizikai és az elméleti képzést folyamatosan biztosítják, de a mentális képességek javítása hiányzik a képzés során. Sajnos nem mindenki tudja önállóan ezt fejleszteni, célszerű lenne erre megfelelő szakemberek alkalmazása, egy komplex fejlesztő rendszer kialakítása. A sportpszichológusokkal való együttműködés jelenleg csak a magasabb szinten működő, profi szemléletű játékvezetők körében elterjedt.

8. táblázat: Anyagi juttatás fontossága

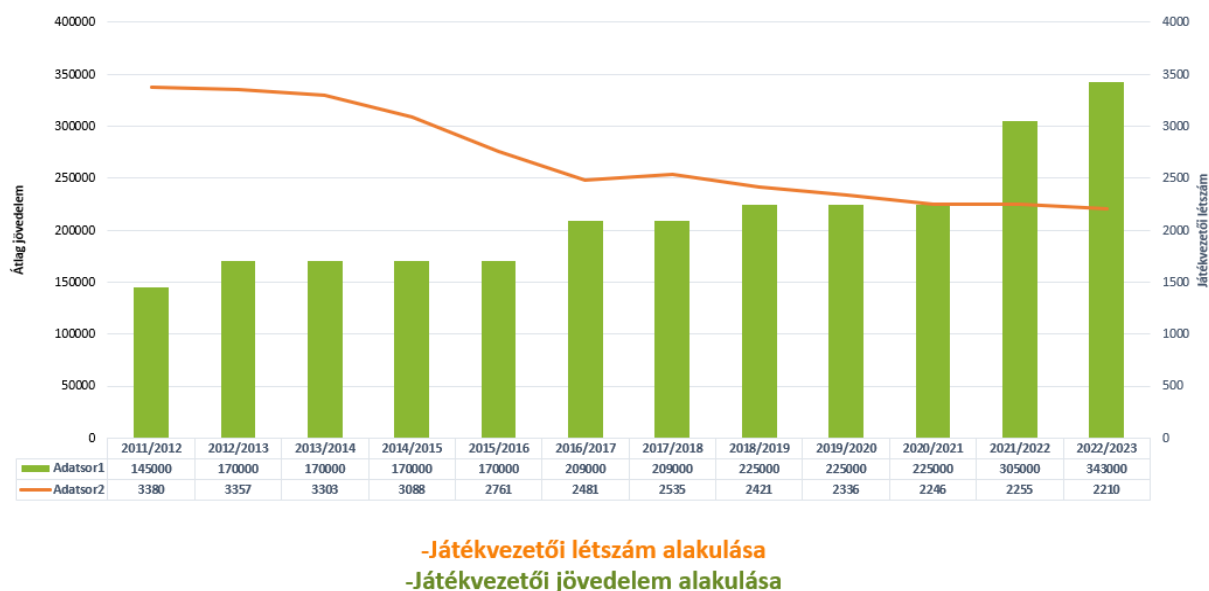
FIFA Játékvezető	<i>„Fontos, mivel maga a felkészülésnek is komoly költsége van.”</i>
NB I Játékvezető	<i>„Fontos, mivel ebből élek.”</i>
NB II Játékvezető	<i>„Természetesen fontos, ha valaki tisztességgel elvégzi a rá bízott munkát, akkor az erkölcsi elismerés mellett az anyagi elismerés is számít.”</i>
NB III Játékvezető	<i>„Fontos számomra.”</i>
Vármegye Játékvezető	<i>” Fontos, de nem a legfontosabb szempont.”</i>

A motiváció kapcsán a külső, anyagi juttatás fontosságára is rákérdeztünk. A 8. táblázatban látható válaszok alapján elmondható, hogy mindenki számára fontosak az anyagiak, azonban egyhangúan elutasították, hogy csupán pénzügyi okokból lennének a játékvezetők.

A dokumentumelemzés során az MLSZ által 2011 és 2023 között közzétett hivatalos adatok alapján vizsgáltuk a játékvezetők díjazásának és az aktív játékvezetői létszámnak az alakulását. Az elemzés célja annak feltárása volt, hogy a díjazás változása milyen összefüggésben áll a játékvezetői létszám alakulásával.

Az 3. ábra szemlélteti a játékvezetői juttatások növekedésének átlagát, osztályoktól függetlenül. Az NBI, NBII, NBIII, Vármegyei I, Vármegyei II, Vármegyei III-IV játékvezetők díjazása esetén, a keretek számát figyelembe véve kerültek megállapításra az átlagos jövedelmek. Láthatjuk, hogy a 2011-es évhez képest duplájára emelkedett a játékvezetők díjazásának összege 2023-ra.

Az 3. ábrán látható az aktív játékvezetői létszám is 2012-től 2023-ig. A létszám folyamatos csökkenő tendenciát mutat. Elmondható, hogy a játékvezetés nem tartozik a legnépszerűbb hivatások közé. Megállapítható, hogy a díjazás folyamatos növekedésének hatására sem növekedtek a létszám adatok.

3. ábra: Jövedelem és létszámadat összefüggése a játékvezetőknél

Az eredmények alapján megállapítható, hogy nincs kapcsolat a játékvezetői díjazás növekedése és az aktív létszám alakulása között. Az eredmények azt mutatják, hogy az anyagi elismerés önmagában nem elegendő a játékvezetők pályán tartására vagy utánpótlásuk biztosítására.

4. Következtetések

A kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy a magyarországi labdarúgó játékvezetőknek fontos motivációt jelent a külső, anyagi motiválás, azonban nem ez az elsődleges motivációs tényező. A legfőbb indíttatás a játékvezetői tevékenységre a sportág iránti szenvedély és a játék részesévé válás vágya.

A kutatásban egyértelműen kirajzolódott, hogy a profi szinten működő játékvezetők több időt és energiát fektetnek a játékvezetésre való felkészülésre, mint az alacsonyabb szinten működő társaik. A dokumentumelemzés eredményei alapján megállapítható, hogy a játékvezetői díjazás folyamatos növekedése nem eredményezett aktív játékvezetői létszám növekedést. Ez az eredmény megerősíti azt, hogy a pályán maradásban az anyagi ösztönzés mellett más tényezők mint például a társadalmi megbecsültség, a mentális támogatás, a munkahelyi stressz csökkentése is kiemelten fontos szerepet játszanak.

Fontos megállapítás továbbá, hogy a Magyar Labdarúgó Szövetség Játékvezetői Bizottsága jelenleg nem biztosít mentális felkészítő programot a játékvezetők részére, holott a mentális terhelés kezelése a teljesítmény fenntartásának egyik kritikus tényezője. A sportpszichológiai támogatás bevezetése és fejlesztése elengedhetetlen lenne a kiegészítés megelőzése és a pályaelhagyás csökkentése érdekében.

Összességében a kutatás rávilágított arra, hogy a labdarúgó játékvezetők személyiségének, motivációs hátterének és mentális állóképességének tudományos megértése kulcsfontosságú a játékvezetők fejlesztése, és a szakmai utánpótlás biztosítása érdekében. A vizsgálat eredményei alapján a jövőben célszerű nagyobb hangsúlyt helyezni a mentális felkészítés intézményes támogatására, valamint a közösségi és szakmai megbecsültség erősítésére.

Irodalomjegyzék

- [1] M. Weston, C. Castagna, F. M. Impellizzeri, E. Rampinini, and G. Abt, "Analysis of physical match performance in English Premier League referees with particular reference to first and second half periods," *J. Sci. Med. Sport*, vol. 15, no. 5, pp. 495–500, 2012, doi: 10.1016/j.jsams.2012.01.003.
- [2] C. Castagna, G. Abt, and S. D'Ottavio, "Physiological aspects of soccer refereeing performance and training," *Sports Med.*, vol. 37, no. 7, pp. 625–646, 2007, doi: 10.2165/00007256-200737070-00006..
- [3] L. A. Slack, I. W. Maynard, J. Butt, and P. Olusoga, "Factors underpinning football officiating excellence: Perceptions of English Premier League referees," *J. Appl. Sport Psychol.*, vol. 25, no. 3, pp. 298–315, 2013, doi: 10.1080/10413200.2012.726935.
- [4] A. M. Nevill, N. J. Balmer, and A. M. Williams, "The influence of crowd noise and experience upon refereeing decisions in football," *Psychol. Sport Exerc.*, vol. 3, no. 4, pp. 261–272, 2002, doi: 10.1016/S1469-0292(01)00033-4
- [5] T. J. Dohmen, "The influence of social forces: Evidence from the behavior of football referees," *Econ. Inq.*, vol. 46, no. 3, pp. 411–424, 2008, doi: 10.1111/j.1465-7295.2007.00112.x.
- [6] J. Cleland, J. O'Gorman, and M. Bond, "The English football referee: Professionalization and the impact of abuse," *Int. Rev. Sociol. Sport*, vol. 52, no. 5, pp. 576–593, 2017, doi: 10.1177/1012690215601881.
- [7] D. R. Mascarenhas, D. Collins, and P. Mortimer, "Elite refereeing performance: Developing a model for sport science support," *Sport Exerc. Psychol. Rev.*, vol. 5, no. 1, pp. 13–22, 2009.
- [8] P. Pérarnau, S. González-Villora, and J. Serra-Olivares, "Influence of the Video Assistant Referee (VAR) system on match performance in elite soccer," *Int. J. Perform. Anal. Sport*, vol. 20, no. 3, pp. 311–325, 2020, doi: 10.1080/24748668.2020.1741914.
- [9] J. Held, A. Cioppa, S. Giancola, A. Hamdi, B. Ghanem, and M. Van Droogenbroeck, "VARs: Video assistant referee system for automated soccer decision making from multiple views," in *Proc. IEEE/CVF Conf. Comput. Vis. Pattern Recognit.*, pp. 5086–5097, 2023, doi: 10.1109/CVPR52729.2023.00502.
- [10] C. MacMahon, W. F. Helsen, J. L. Starkes, and M. Weston, "Decision-making skills and deliberate practice in elite association football referees," *J. Sports Sci.*, vol. 25, no. 1, pp. 65–78, 2007, doi: 10.1080/02640410600718640.
- [11] R. Neil, P. Bayston, S. Hanton, and K. Wilson, "The influence of stress and emotions on association football referees' decision-making," *Sport Exerc. Psychol. Rev.*, vol. 9, no. 2, pp. 22–41, 2013.
- [12] P. Gorczynski and T. Webb, "Developing a mental health research agenda for football referees," *Soccer Soc.*, vol. 22, no. 6, pp. 655–662, 2021, doi: 10.1080/14660970.2020.1772246.
- [13] Y. Lima, S. Devran, T. Webb, and B. Bayraktar, "Mental health symptoms of amateur association football referees: A cross-sectional study," *J. Clin. Sport Psychol.*, vol. 18, no. 2, pp. 199–214, 2022, doi: 10.1123/jcsp.2021-0020.
- [14] V. Gouttebauge, U. Johnson, P. Rochcongar, P. Rosier, and G. Kerkhoffs, "Symptoms of common mental disorders among professional football referees: A one-season prospective study across Europe," *Physician Sportsmed.*, vol. 45, no. 1, pp. 11–16, 2017, doi: 10.1080/00913847.2017.1248223.
- [15] M. Mellick, *Soccer Referee Mental Health*, in *The Psychology of Soccer*. 2020.
- [16] C. Lago-Peñas, M. Gómez-Ruano, D. Megías-Navarro, and R. Pollard, "Home advantage and referee bias in football," *Int. J. Perform. Anal. Sport*, vol. 19, no. 1, pp. 1–13, 2019, doi: 10.1080/24748668.2019.1572454.
- [17] J. Spitz, J. Wagemans, D. Memmert, A. M. Williams, and W. F. Helsen, "Video assistant referees (VAR): The impact of technology on decision making in association football referees," *J. Sports Sci.*, vol. 39, no. 2, pp. 147–153, 2021, doi: 10.1080/02640414.2020.1809163.
- [18] N. Balmer, A. Nevill, and A. Williams, "Gender bias in refereeing: Are female referees treated differently in football?," *Eur. J. Sport Sci.*, vol. 7, no. 3, pp. 149–157, 2007, doi: 10.1080/17461390701643097.
- [19] W. F. Helsen and J. B. Bultynck, "Physical and perceptual-cognitive demands of top-class refereeing in association football," *J. Sports Sci.*, vol. 22, no. 2, pp. 179–189, 2004, doi: 10.1080/02640410310001641502.
- [20] S. Hüttermann, D. Memmert, and D. J. Simons, "The influence of expertise, situation complexity, and dual-task load on referee decision-making," *J. Sports Sci.*, vol. 36, no. 10, pp. 1165–1171, 2018, doi: 10.1080/02640414.2017.1363454.
- [21] FIFA, *VAR Protocol and Implementation Assistance*, FIFA Technical Report, 2020.
- [22] M. Voight, "Sources of stress and coping strategies of US soccer officials," *Stress Health*, vol. 25, no. 1, pp. 91–101, 2009, doi: 10.1002/smi.1225.
- [23] P. Kellett and D. Shilbury, "Umpire participation: Is abuse really the issue?," *Sport Manag. Rev.*, vol. 10, no. 3, pp. 209–229, 2007, doi: 10.1016/S1441-3523(07)70012-8.
- [24] P. Catteeuw, W. F. Helsen, J. L. Gilis, M. Van Roie, and J. Wagemans, "Decision-making skills, role specificity, and deliberate practice in association football refereeing," *J. Sports Sci.*, vol. 27, no. 11, pp. 1125–1136, 2009, doi: 10.1080/02640410903079179.
- [25] R. D. Samuel, Y. Galily, and G. Tenenbaum, "The road to the top: Key success factors for elite soccer referees," *Int. J. Sport Exerc. Psychol.*, vol. 18, no. 4, pp. 504–518, 2020, doi: 10.1080/1612197X.2018.1549582.
- [26] D. J. Hancock, D. J. Dawson, and C. L. Hancock, "The relative age effect in elite soccer referees," *Psychol. Sport Exerc.*, vol. 36, pp. 102–106, 2018, doi: 10.1016/j.psychsport.2017.12.003.
- [27] R. H. Boyko, A. R. Boyko, and M. G. Boyko, "Referee bias contributes to home advantage in English Premiership football," *J. Sports Sci.*, vol. 25, no. 11, pp. 1185–1196, 2007, doi: 10.1080/02640410701275183.
- [28] H. Plessner and T. Haar, "Sports performance judgments from a social cognitive perspective," *Psychol. Sport Exerc.*, vol. 7, no. 6, pp. 555–575, 2006, doi: 10.1016/j.psychsport.2006.03.007.
- [29] B. Dyer, "The use of technology in refereeing: Is AI the future of officiating?," *J. Sports Technol.*, vol. 14, no. 2, pp. 85–101, 2021.

- [30] D. Linke, M. Lames, and J. Godoy, "Decision-making accuracy of soccer assistant referees is influenced by the optical flow of the attacking player," *J. Sports Sci.*, vol. 37, no. 3, pp. 241–247, 2019, doi: 10.1080/02640414.2018.1504604.
- [31] C. Dell, M. Gervis, and D. Rhind, "Factors influencing referee mental health: A systematic review," *J. Appl. Sport Psychol.*, vol. 32, no. 4, pp. 447–464, 2020, doi: 10.1080/10413200.2019.1661343
- [32] A. Forbes, L. Edwards, and S. Fleming, "Women can't referee': Exploring the experiences of female football officials within UK football culture," *Soccer Soc.*, vol. 16, no. 4, pp. 521–539, 2015, doi: 10.1080/14660970.2014.882829.
- [33] S. Drury, A. Stride, H. Fitzgerald, N. Hyett-Allen, L. Pylypiuk, and J. Whitford-Stark, "'I'm a Referee, Not a Female Referee': The Experiences of Women Involved in Football as Coaches and Referees," *Front. Sports Act. Living*, vol. 3, p. 789321, 2022, doi: 10.3389/fspor.2021.789321.
- [34] L. Gubby and S. Martin, "Sexism, abuse and threatening behaviour: Experiences of women football referees in amateur and semi-professional men's football in the UK," *Sport Educ. Soc.*, pp. 1–14, 2024, doi: 10.1080/13573322.2024.2333179.
- [35] S. S. Santos, P. Bezerra, S. R. Martins, R. F. Lima, and B. Silva, "Career development in Women Football Refereeing: An exploratory study in Portugal and Spain," *Retos: Nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, no. 63, pp. 398–409, 2025.
- [36] O. Destrian, R. F. M. E. Suwandi Sumartias, and W. Setiawan, "Women in 'masculine' sports: Self-concept female referee in football," *J. Positive School Psychol.*, vol. 6, no. 8, pp. 8966–8978, 2022.
- [37] P. Nagy, "A női labdarúgó-játékvezetés helyzete Magyarországon," pp. 437–447.
- [38] F. L. Philippe, R. J. Vallerand, J. Andrianarisoa, and P. Brunel, "Passion in referees: Examining their affective and cognitive experiences in sport situations," *J. Sport Exerc. Psychol.*, vol. 31, no. 1, pp. 77–96, 2009, doi: 10.1123/jsep.31.1.77.
- [39] P. A. Goldsmith and J. M. Williams, "Perceived stressors for football and volleyball officials from three rating levels," *J. Sport Behav.*, vol. 15, no. 2, pp. 106–118, 1992.
- [40] L. Crust, "Mental toughness in sport: A review," *Int. J. Sport Exerc. Psychol.*, vol. 5, no. 3, pp. 270–290, 2007, doi: 10.1080/1612197X.2007.9671836.
- [41] P. Denyer-Simmons, "Tackling abuse of officials: Attitudes and communication skills of experienced football referees," in *Proc. Australia and New Zealand Communication Association (ANZCA) Annu. Conf.*, Adelaide, Australia, 2006, pp. 1–15.
- [42] B. Buraimo, R. Simmons, and M. Maciaszczyk, "Favoritism and referee bias in European soccer: Evidence from the Spanish League and the UEFA Champions League," *Contemp. Econ. Policy*, vol. 30, no. 3, pp. 329–343, 2012, doi: 10.1111/j.1465-7287.2011.00295.x.
- [43] E. Franck and M. Lang, "A theoretical analysis of the influence of money injections on risk taking in football clubs," *Scott. J. Polit. Econ.*, vol. 61, no. 4, pp. 430–454, 2014, doi: 10.1111/sjpe.12047.
- [44] A. Nevill, T. Webb, and A. Watts, "Improved training of football referees and the decline in home advantage post-WW2," *Psychol. Sport Exerc.*, vol. 14, no. 2, pp. 220–227, 2013, doi: 10.1016/j.psychsport.2012.11.001.
- [45] P. Somogyi-Kiss, *A labdarúgó játékvezetők motivációjának vizsgálata*, 2023.

Melléklet (interjú kérdések)

- Név
- Kor
- Lakhely (falu-város-megyeszékhely-főváros)
- Végzettség
- Foglalkozás
- Kerettagság
- Mikor vizsgázott?
- Elégedett volt a képzéssel? Volt olyan dolog, amire a képzés nem készítette fel?
- Miért lett játékvezető?
- Mikor melyik keret tagja volt?
- Milyen osztályokban vezet mérkőzést?
- Hova szeretne eljutni?
- Elégedett a jelenlegi kerettagságával?
- Átlagos meccs száma évente?
- Melyek a legfontosabb külső, belső tulajdonságok egy játékvezetőnek?
- Melyek a fontosabb elvárások a játékvezetőktől? Van-e különbség az MLSZ, a szurkolók, a klubok, a nézők elvárásai között? Van-e különbség ezekben attól függően, hogy melyik osztályban vezet mérkőzést?
- Szeret-e csapatban dolgozni?
- Társasági embernek gondolja magát?
- Mennyit edz?
- Egyedül vagy társakkal szeret edzeni?
- Mely fizikális képességek fejlesztését érzi a legfontosabbnak? Ebben lehet különbség attól függően melyik osztályban vezet mérkőzést?
- Milyen mentális képességekre van szüksége a játékvezetői tevékenységhez?
- Mentális képességeit hogyan fejleszti?
- Dolgozott már együtt sportpszichológussal?
- Milyen speciális fejlesztő tevékenységet végez?
- Milyen speciális szakemberrel dolgozik még együtt?
- Mi motiválja abban, hogy játékvezetőként tevékenykedjen? (pl: önmegvalósítás, szabadidő eltöltés)
- Mi a legfontosabb önnek a játékvezetésben?
- Mennyire fontos az anyagi juttatás?
- Mennyire elégedett az MLSZ játékvezetőkkel kapcsolatos tevékenységével? Min változtatna?
- Meddig szeretne működni?